

Lieta C-790/23 [*Qassioun*] ¹**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 21. decembris

Iesniedzējtiesa:*Korkein hallinto–oikeus* (Somija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 18. decembris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

X

Otrs lietas dalībnieks:*Maahanmuuttovirasto****KORKEIN HALLINTO–OIKEUS*
(AUGSTĀKĀ ADMINISTRATĪVĀ TIESA)****Starplēmums** [..]2023. gada
18. decembris
[..]**Tiesvedības priekšmets**Lūgums Eiropas Savienības Tiesai sniegt
prejudiciālu nolēmumu atbilstoši Līguma
par Eiropas Savienības darbību (LESD)
267. pantam**Apelācijas sūdzības iesniedzēja**

X, Sīrija

**Lietas dalībnieks, kas tika
uzklauss šajā lietā***Maahanmuuttovirasto* (Valsts imigrācijas
birojs)

¹ Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

Apstrīdētais lēmums

Helsingin hallinto-oikeus (Helsinki Administratīvā tiesa) 2022. gada 15. decembra lēmums [..]

Tiesvedības priekšmets un attiecīgie fakti

(1) X (turpmāk tekstā – apelācijas sūdzības iesniedzēja) ir Sīrijas valstspiederīgā no Damaskas. Viņa ir neprecējusies, pilngadīga sieviete, arābiete pēc etniskās izcelsmes un musulmaņu sunnīte pēc reliģijas. Viņas māte un viņas nepilngadīgās māsas, ar kurām kopā viņa izceļoja no Sīrijas uz Dāniju un vēlāk uz Somiju, pašlaik atrodas Somijā. Saskaņā ar viņas sniegto informāciju apelācijas sūdzības iesniedzējai nav nekāda kontakta ar tēvu. Viņai cita starpā tika diagnosticēti pēctraumatiskā stresa traucējumi un smagi depresīvi traucējumi bez psihotiskiem simptomiem.

(2) Apelācijas sūdzības iesniedzēja starptautisko aizsardzību pirmo reizi lūdza Dānijā 2016. gada 1. jūlijā. 2016. gada 29. augustā Dānija viņai piešķīra pagaidu uzturēšanās atļauju saskaņā ar Dānijas Ārvalstnieku likuma 7. panta 3. punktu, pamatojoties uz aizsardzības nepieciešamību. Apelācijas sūdzības iesniedzējas uzturēšanās atļauja bija derīga no 2016. gada 29. augusta līdz 2020. gada 12. novembrim.

(3) Ar 2020. gada 17. novembra lēmumu, pamatojoties uz Dānijas Ārvalstnieku likuma 11. panta 2. punktu, *Dānijas Valsts Imigrācijas birojs ex officio* nolēma nepagarināt uzturēšanās atļauju, jo uzturēšanās atļaujai vairs nebija pamata. *Dānijas Bēgļu komisija*² ar 2021. gada 2. jūlija lēmumu iestādes lēmumu atstāja negrozītu. Bēgļu komisijas lēmumā apelācijas sūdzības iesniedzējai tika uzdots atstāt valsti ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc šī lēmuma pieņemšanas. Saskaņā ar lēmumu, ja apelācijas sūdzības iesniedzēja labprātīgi neatstāj valsti, viņu var izraidīt uz Sīriju. Tomēr lēmumā ir norādīts, ka ārpolitisku apsvērumu dēļ Dānijas valdība ir nolēmusi pagaidām neveikt piespiedu izraidīšanas uz Sīriju. Lēmumā ir paredzēts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai var noteikt ieceļošanas aizliegumu attiecībā uz visām ES dalībvalstīm (izņemot Īriju) un attiecībā uz visām Šengenas valstīm, ja viņa neizpilda savu pienākumu izceļot no valsts.

(4) *Apelācijas sūdzības iesniedzēja* 2021. gada 27. jūlijā Somijā lūdza starptautisko aizsardzību. Sava pieteikuma pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēja atsaucās uz piespiedu laulības draudiem. Turklāt Dānijā notikušas demonstrācijas pret Sīrijas režīmu laikā bija uzņemtas fotogrāfijas ar apelācijas sūdzības iesniedzēju un nosūtītas uz Sīriju.

² *Flygtningævnnet*.

(5) 2021. gada 29. jūlijā Valsts imigrācijas birojs Dānijai nosūtīja atpakaļuzņemšanas lūgumu saskaņā ar Dublinas III regulu³. 2021. gada 5. augustā Dānija apmierināja šo lūgumu, pamatojoties uz minētās regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu.

(6) Ar 2021. gada 12. novembra lēmumu Valsts imigrācijas birojs apelācijas sūdzības iesniedzējas starptautiskās aizsardzības pieteikumu noraidīja kā nepieņemamu un nepiešķīra viņai uzturēšanās atļauju. Valsts imigrācijas birojs nolēma izraidīt apelācijas sūdzības iesniedzēju uz Dāniju un noteica viņai ieceļošanas aizliegumu Somijā uz diviem gadiem.

(7) 2022. gada 2. februārī Valsts imigrācijas birojs informēja Dāniju, ka pārsūtīšanas termiņš, kas beidzās 2022. gada 5. februārī, pēc tam, kad apelācijas sūdzības iesniedzēja bija aizbēgusi, ir pagarināts līdz 2023. gada 5. februārim saskaņā ar Dublinas III regulas 29. panta 2. punktu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja nebija ieradies uz koronavīrusa testu, kas bija rezervēts saistībā ar viņas izraidīšanu, un tika izsludināta par pazudušu. Vēlāk 2022. gada 4. februārī viņa atgriezās uzņemšanas centrā.

(8) *Helsingin hallinto-oikeus* (Helsinki administratīvā tiesa) ar apstrīdēto lēmumu noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas apelācijas sūdzību.

(9) *Apelācijas sūdzības iesniedzēja* vērsās *Korkein hallinto-oikeus* ar lūgumu pieņemt izskatīšanai apelācijas sūdzību par administratīvās tiesas lēmumu un ar savu apelācijas sūdzību lūdz atcelt administratīvās tiesas un Valsts imigrācijas biroja lēmumus. Lieta esot jānodod atpakaļ Valsts imigrācijas birojam, vispirms, lai piešķirtu starptautisko aizsardzību vai uzturēšanās atļauju, un, pakārtoti, lai izskatītu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja arī lūdz aizliegt izraidīšanas izpildi un lūdz organizēt mutisku lietas izskatīšanu.

(10) 2023. gada 13. janvārī *Korkein hallinto-oikeus* noteica pagaidu pasākumu [...], ar kuru tiek aizliegts izpildīt apelācijas sūdzības iesniedzējas izraidīšanu, kamēr *Korkein hallinto-oikeus* nav pieņēmusi lēmumu par apelācijas sūdzības pieņemamību vai kamēr nav pieņemts cits rīkojums.

Pušu galvenie argumenti

(11) *Apelācijas sūdzības iesniedzēja* apgalvo, ka Valsts imigrācijas biroja lēmums noraidīt apelācijas sūdzības iesniedzējas starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā nepieņemamu ir pretrunā Savienības tiesībām, vismaz attiecībā uz alternatīvo aizsardzību. Dānija nepiemērojot nedz Kvalifikācijas

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (pārstrādāta redakcija, tā saucamā Dublinas III regula).

direktīvu⁴, nedz Procedūru direktīvu⁵. Viņas izraidīšana uz Dāniju nozīmē, ka viņas starptautiskās aizsardzības pieteikums nevienā posmā netiekot izskatīts saistībā ar alternatīvo aizsardzību. Ņemot vērā Tiesas sprieduma lietā C-497/21 52. un 55. punktu, tas esot pretrunā Savienības tiesībām.

(12) Apelācijas sūdzības iesniedzēja arī apgalvo, ka viņai ir bail no turpmākas izraidīšanas no Dānijas uz Sīriju. Saskaņā ar administratīvo praksi attiecībā uz Valsts imigrācijas biroja lēmumiem un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru izraidīšana uz Sīriju esot attieksme, kas ir pretrunā Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3. pantam. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja baidās, ka Dānijā viņai nenoteiktu laiku nāksies dzīvot [bēgļu] izmitināšanas centrā necilvēcīgos apstākļos, kur personiskās tiesības esot stingri ierobežotas. Šie apstākļi, vismaz attiecībā uz sīriešiem, atspoguļojot sistēmisku trūkumu Dānijas [bēgļu] uzņemšanas sistēmā, ja ņem vērā, ka nevienu personu uz Sīriju izraidīt nevar. Ar apelācijas sūdzības iesniedzējas izraidīšanu uz Dāniju tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips.

(13) Tomēr jebkurā gadījumā esot jāuzskata, ka pārsūtīšanas termiņš ir beidzies, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja nebija aizbēgusi, un termiņš tāpēc nedrīkstēja tikt pagarināts. Tāpat apelācijas sūdzības iesniedzējas pārsūtīšana netika veikta nekavējoties, cik drīz vien tas praktiski bija iespējams.

(14) Valsts imigrācijas birojs apgalvo, ka Dānijas īpašais statuss Savienības patvēruma sistēmā neietekmē Dublinas III regulas piemērošanu. Valsts imigrācijas birojs šajā sakarā atsaucas uz Tiesas sprieduma lietā C-497/21 49. punktu. Valsts imigrācijas birojs arī norāda, ka Dublinas sistēmas pamatā ir savstarpējas uzticēšanās princips. Tas, ka dalībvalstīs netiekot pieņemti identiski lēmumi, nevarot būt par iemeslu, lai atkāptos no savstarpējas uzticēšanās principa. Ne Tiesa, ne Eiropas Cilvēktiesību tiesa neesot konstatējusi, ka Dānijas patvēruma vai [bēgļu] uzņemšanas sistēmai būtu sistēmiski trūkumi. Turklāt Valsts imigrācijas birojs konstatē, ka, neierodoties uz koronavīrusa testu, apelācijas sūdzības iesniedzēja apzināti esot izvairījusies no pārsūtīšanas izpildes. Viņai esot ticis paziņots testa datums, un viņa iestādēm neesot minējusi pamatotu iemeslu savai prombūtnei. Valsts imigrācijas birojs attiecīgi varēja pieņemt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir aizbēgusi. Ja termiņš vēl neesot beidzies, atbildība nepāriet uz pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti jau tikai tāpēc vien, ka pārsūtīšana nav notikusi nekavējoties.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (pārstrādāta versija)

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta versija)

Somijas valsts tiesību akti

(15) Saskaņā ar *Ulkomaalaislaki* (301/2004)⁶ (Likums par ārvalstniekiem 301/2004) 103. panta 2. punktu [kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Likumu 29.3.2019./437] starptautiskās aizsardzības pieteikumu var noraidīt kā nepieņemamu, ja pieteikuma iesniedzēju var pārsūtīt uz citu valsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar Dublīnas III regulu.

(16) Atbilstoši Likuma par ārvalstniekiem 147. pantam [kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Likumu 30.12.2013./1214] nevienu personu nedrīkst izraidīt, pārvietot vai pēc ieceļošanas atteikuma izdot atpakaļ uz teritoriju, kurā to varētu sodīt ar nāvi, spīdzināt, vajāt vai citādi necilvēcīgi pret viņu izturēties, vai uz teritoriju, no kuras tā varētu tikt pārvietota uz šādu teritoriju.

(17) Saskaņā ar Likuma par ārvalstniekiem 148. panta 2. punktu var tikt izraidīts arī ārvalstnieks, kurš ir ieceļojis Somijā bez uzturēšanās atļaujas un kuram, lai varētu uzturēties Somijā, ir nepieciešama vīza vai uzturēšanās atļauja, bet tā nav pieprasīta vai piešķirta.

Dānijas valsts tiesību akti

(18) Dānijas *Udlændingelov*⁷ (Ārvalstnieku likums) 7. pantā ir noteikts:

“(1) Ārvalstniekam pēc pieteikuma iesniegšanas piešķir pagaidu uzturēšanās atļauju, ja uz viņu attiecas 1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvencija.

(2) Ārvalstniekam pēc pieteikuma iesniegšanas piešķir pagaidu uzturēšanās atļauju, ja pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī viņam draud nāvessods, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sods. Pieteikumu saskaņā ar pirmo teikumu uzskata arī par pieteikumu pagaidu uzturēšanās atļaujas saņemšanai saskaņā ar 1. punktu.

(3) Gadījumos, kas minēti 2. punktā, kuros nāvessoda vai spīdzināšanas, vai necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas draudu pamatā ir īpaši nopietna situācija izcelsmes valstī, ko raksturo plaši izplatīta vardarbība un uzbrukumi civiliedzīvotājiem, pēc pieteikuma iesniegšanas piešķir pagaidu uzturēšanās atļauju. Pieteikumu saskaņā ar pirmo teikumu uzskata arī par pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai saskaņā ar 1. un 2. punktu.

⁶ *Finlex*: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>

⁷ *Udlændingeloven* (LBK nr 1079 af 10/08/2023), <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/1079>

(4) Šā panta 1.–3. punktu pēc analogijas piemēro ārvalstniekam, kurš izcieš brīvības atņemšanas sodu vai uz kuru attiecas rīkojums par brīvības atņemšanu saskaņā ar noteikumiem, kas izdoti, pamatojoties uz *Lov om fuldbyrdelse af straf m.v.* (Sodu izpildes likums) 1.a panta 2. punktu, vai kurš ir izmitināts saskaņā ar noteikumiem, kas izdoti, pamatojoties uz *Hjemrejselov* (Atgriešanas likums) 1.a panta 4. punktu.

(5) Uzturēšanās atļauju saskaņā ar 1.–3. punktu var atteikt, ja ārvalstnieks jau ir saņēmis aizsardzību citā valstī vai ja viņam ir ciešas saites ar citu valsti, attiecībā uz kuru var pieņemt, ka viņš tajā varēs saņemt aizsardzību. Lēmumu saskaņā ar pirmo teikumu var pieņemt neatkarīgi no tā, vai uz ārvalstnieku attiecas 1.–3. punkts.”

(19) Dānijas Ārvalstnieku likuma 11. panta 2. punktā ir paredzēts:

“(2) Pagaidu uzturēšanās atļauja, kas izsniegta ar iespēju saņemt pastāvīgas uzturēšanās tiesības, pēc pieteikuma iesniegšanas tiek pagarināta, ja vien nav pamata uzturēšanās atļaujas anulēšanai saskaņā ar 19. pantu. *Udlændingestyrelse* (Imigrācijas iestāde) pēc savas ierosmes lemj par izsniegtas pagaidu uzturēšanās atļaujas pagarināšanu saskaņā ar 7. pantu un 8. panta 1. un 2. punktu, ja tam joprojām ir pamats. 19. panta 7. un 8. punktu pēc analogijas piemēro lēmumam par tādas uzturēšanās atļaujas pagarināšanu, kas izsniegta saskaņā ar 9. panta 1. punkta 1. apakšpunktu vai 9.c panta 1. punktu, pamatojoties uz ģimenes saitēm ar ārvalstnieku, kuram uzturēšanās atļauja ir piešķirta saskaņā ar 7. pantu vai 8. panta 1. vai 2. punktu.”

(20) Dānijas Ārvalstnieku likuma 53.a panta 2. punkta trešajā teikumā ir noteikts:

“Ja *Udlændingestyrelse* (Imigrācijas iestāde) atsakās izsniegt uzturēšanās atļauju saskaņā ar 7. pantu ārvalstniekam, kurš uzturas valsts teritorijā vai izcieš brīvības atņemšanas sodu, vai uz kuru attiecas rīkojums par brīvības atņemšanu saskaņā ar noteikumiem, kas izdoti, pamatojoties uz *Lov om fuldbyrdelse af straf m.v.* (Sodu izpildes likums) 1.a panta 2. punktu, vai kurš ir izmitināts saskaņā ar noteikumiem, kas izdoti, pamatojoties uz *Hjemrejselov* (Atgriešanas likums) 1.a panta 4. punktu, ja tā pieņem lēmumu par atteikumu pagarināt uzturēšanās atļauju, kas izsniegta saskaņā ar 7. pantu vai 8. panta 1. vai 2. punktu, vai tās anulēšanu, vai, ja tā pieņem lēmumu saskaņā ar 32.b pantu vai 49.a pantu, ka izraidīšana nav pretrunā 31. pantam, tad lēmumu uzskata par sūdzību *Flygtningenævnet* (Bēgļu komisija).”

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Dānijas īpašais statuss

(21) Saskaņā ar 1. panta 1. punktu Protokolā (Nr. 22) par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību (LES) un Līgumam par Eiropas Savienības darbību (LESD), Dānija nepiedalās tādu Padomes pasākumu noteikšanā, kas ierosināti saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību Trešās daļas V sadaļu. Padomes lēmumiem, kas jāpieņem vienprātīgi, vajadzīga Padomes locekļu vienprātība, izņemot Dānijas valdības pārstāvi.

(22) Protokola 2. pantā ir paredzēts, ka neviens no Līguma par Eiropas Savienības darbību Trešās daļas V sadaļas noteikumiem, neviens pasākums, kas noteikts, piemērojot šo sadaļu, neviens noteikums starptautiskā nolīgumā, ko Savienība noslēgusi, piemērojot šo sadaļu, un neviens Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas interpretē šādus noteikumus vai pasākumus, vai jebkādu pasākumu, kas grozīts vai ko var grozīt saskaņā ar šo sadaļu, nav saistoši vai piemērojami Dānijai. Šādi noteikumi, pasākumi vai nolēmumi neietekmē Dānijas kompetenci, tiesības un pienākumus; neviens šāds noteikums, pasākums vai lēmums negroza Kopienas vai Savienības *acquis*, kā arī tie nav Savienības tiesību daļa, ja attiecas uz Dāniju. Jo īpaši Savienības tiesību akti saistībā ar policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kuri pieņemti, pirms stājies spēkā Lisabonas Līgums, un kuri ir grozīti, Dānijai joprojām ir saistoši un nemainīgi piemērojami.

(23) Nolīguma starp Eiropas Kopienas un Dānijas Karalisti par kritērijiem un mehānismiem, lai noteiktu valsti, kas ir atbildīga par to patvēruma pieteikumu izskatīšanu, kuri iesniegti Dānijā vai kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī, un par *Eurodac* sistēmu pirkstu nospiedumu salīdzināšanai, lai efektīvi piemērotu Dublinas Konvenciju (OV 2006, L 66, 38. lpp., turpmāk tekstā – “Nolīgums starp Savienību un Dāniju”), 2. un 3. punktā ir panākta vienošanās par Dublinas II regulas noteikumu vai to grozījumu piemērošanu attiecībās starp Savienību un Dāniju.

Dublinas III regula

(24) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 10. apsvērumu, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pieteikuma iesniedzējiem un starptautiskās aizsardzības saņēmējiem un atbilstību pašreizējam Savienības patvēruma *acquis*, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu, šīs regulas darbības jomā ir

iekļauti alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji un personas, kas ir tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību.

(25) Atbilstoši Regulas 2. panta b) punktam šajā regulā “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir starptautiskās aizsardzības pieteikums, kā noteikts Direktīvas 2011/95/ES 2. panta h) punktā.

(26) Saskaņā ar regulas 3. panta 1. punktu dalībvalstis izskata jebkuru starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko kādai no šīm valstīm tās teritorijā, tostarp pie robežas vai tranzīta zonās, iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks. Pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo.

(27) Atbilstoši regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktam atbildīgajai dalībvalstij ir pienākums saskaņā ar 23., 24., 25. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt atpakaļ trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kura pieteikums ir noraidīts un kurš ir sagatavojis pieteikumu citā dalībvalstī, vai kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez uzturēšanās atļaujas.

(28) Saskaņā ar regulas 29. panta 1. punktu pieteikuma iesniedzēja vai citas 18. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktā minētās personas pārsūtīšanu no pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts uz atbildīgo dalībvalsti veic saskaņā ar pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesību aktiem pēc abu attiecīgo dalībvalstu savstarpējas apspriešanās, cik vien iespējams īsā laikā, un, vēlākais, sešos mēnešos no dienas, kad akceptēts citas dalībvalsts pieprasījums uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu, vai no dienas, kad pieņemts galīgais lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, ja tas aptur pārsūtīšanu saskaņā ar 27. panta 3. punktu.

(29) Atbilstoši regulas 29. panta 2. punktam, ja pārsūtīšana nenotiek sešu mēnešu termiņā, tad atbildīgā dalībvalsts tiek atbrīvota no pienākuma uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu un atbildība tiek nodota pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij. Šo termiņu var pagarināt, ilgākais, līdz vienam gadam, ja pārsūtīšanu nevar veikt attiecīgās personas ieslodzījuma dēļ, vai, ilgākais, līdz astoņpadsmit mēnešiem attiecīgās personas bēgšanas gadījumā.

Kvalifikācijas direktīva

(30) Atbilstoši 51. apsvērumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, saskaņā ar 1. un 2. pantu 22. protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.

(31) Saskaņā ar 2. panta h) punktu šajā direktīvā “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu.

Procedūru direktīva

(32) Atbilstoši 43. apsvērumam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai, dalībvalstīm būtu jāizskata visi pieteikumi pēc būtības, t.i., jāizvērtē, vai attiecīgo pieteikuma iesniedzēju var atzīt par tiesīgu saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES, izņemot, ja šajā direktīvā paredzēts citādi, jo īpaši, ja var pamatoti pieņemt, ka cita valsts veiktu pārbaudi vai sniegtu pietiekamu aizsardzību. Jo īpaši dalībvalstīm nebūtu jāizvērtē starptautiskās aizsardzības pieteikums pēc būtības, ja pirmā patvēruma valsts pieteikuma iesniedzējam ir piešķirusi bēgļa statusu vai citādu pietiekamu aizsardzību, un minētā valsts pieteikuma iesniedzēju uzņems atpakaļ.

(33) Atbilstoši direktīvas 59. apsvērumam saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.

(34) Atbilstoši direktīvas 33. panta 1. punktam papildus gadījumiem, kad pieteikums netiek izskatīts saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 604/2013, dalībvalstīm nav jāizvērtē, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES, ja pieteikums tiek uzskatīts par nepieņemamu saskaņā ar šo pantu.

Tiesas judikatūra

(35) 2022. gada 22. septembrī Tiesa pasludināja spriedumu lietā C-497/21, SI, TL, ND, VH, YT un HN (EU:C:2022:721). Lieta attiecās uz starptautiskās aizsardzības pieteikumu nepieņemamības nosacījumiem, ja agrākie starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju pieteikumi ir noraidīti Dānijā. Tiesa norādīja, ka, protams, saskaņā ar Nolīguma starp Savienību un Dāniju 2. pantu Dublinas III regulu īsteno arī Dānijas Karaliste. Tādējādi tādā situācijā kā pamatlietā, kad ieinteresētās personas Dānijas Karalistē ir iesniegušas starptautiskās aizsardzības pieteikumu, cita dalībvalsts, kurā šīs ieinteresētās personas ir iesniegušas jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu var – ja ir izpildīti šīs regulas 18. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktā minētie nosacījumi – lūgt Dānijas Karalisti uzņemt atpakaļ minētās ieinteresētās personas (skat. šī sprieduma 49. punktu).

(36) Saskaņā ar šo spriedumu no tā tomēr nevar secināt, ka, ja šāda atpakaļuzņemšana nav iespējama vai tā nenotiek, attiecīgajai dalībvalstij ir tiesības uzskatīt, ka jaunais starptautiskās aizsardzības pieteikums, ko šī pati ieinteresētā persona ir iesniegusi šīs dalībvalsts pašas iestādēm, ir “turpmāks pieteikums” Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta d) apakšpunkta izpratnē. Pat pieņemot, ka Dānijas Karalistē iesniegtos pieteikumus par bēgļa statusa iegūšanu šīs dalībvalsts iestādes izskata, pamatojoties uz kritērijiem, kas pēc būtības ir identiski Direktīvā 2011/95 paredzētajiem kritērijiem, šis apstāklis nevar attaisnot starptautiskās aizsardzības pieteikuma, ko citā dalībvalstī ir iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, kura agrāko pieteikumu par šī statusa piešķiršanu ir noraidījušas Dānijas iestādes, noraidīšanu, pat ja noraidīšana attiektos tikai uz daļu saistībā ar bēgļa statusa iegūšanu (skat. šī sprieduma 50. un 52. punktu, kā arī tajos minēto judikatūru).

(37) Saskaņā ar spriedumu Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta d) apakšpunkts, skatot to kopsakarā ar tās 2. panta q) punktu, kā arī ar Protokola par Dānijas nostāju 2. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds dalībvalsts – kas nav Dānijas Karaliste – tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta iespēja pilnībā vai daļēji noraidīt kā nepieņemamu starptautiskās aizsardzības pieteikumu šīs direktīvas 2. panta b) punkta izpratnē, ko šajā dalībvalstī ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kura agrāko starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas bija iesniegts Dānijas Karalistē, pēdējā minētā dalībvalsts ir noraidījusi (skat. šī sprieduma 55. pantu).

(38) Tiesa 2017. gada 26. jūlija spriedumā lietā *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587) ir izvērtējusi pieteikuma iesniegšanas jēdzienu Dublinas III regulas 20. panta 2. punkta izpratnē. Šajā ziņā Tiesa ir norādījusi, ka iestāžu izdots rakstveida dokuments nav uzskatāms par pieteikuma iesniedzēja iesniegtu veidlapu. Savukārt ģenerālvokāte savos secinājumos šajā lietā ir norādījusi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma definīcijas formulējums ir pietiekami plašs, lai aptvertu gan dalībvalstu iestādēs (tādās kā policija, robezsardze, imigrācijas iestādes vai uzņemšanas centra personāls) iesniegtos neformālos starptautiskās aizsardzības pieprasījumus, gan formālos pieteikumus, kas iesniegti Dublinas III regulas 35. panta 1. punktā noteiktajās kompetentajās iestādēs (skat. sprieduma 78. punktu un secinājumu 135. punktu).

Prejudiciāla nolēmuma nepieciešamība

(39) *Korkein hallinto–oikeus* izskatāmajā lietā ir jāizlemj, vai Valsts imigrācijas birojs varēja pieņemt lēmumu par apelācijas sūdzības iesniedzēja pārsūtīšanu uz Dāniju saskaņā ar Dublinas III regulu.

(40) Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka viņas pārsūtīšana uz Dāniju būtu pretrunā neizraidīšanas principam. Turklāt viņa apgalvo, ka Dānijas patvēruma procedūrai un [bēgļu] uzņemšanas apstākļiem ir

sistēmiski trūkumi, vismaz attiecībā uz Sīrijas pieteikumu iesniedzējiem. *Korkein hallinto-oikeus*, pamatojoties uz iegūto informāciju, uzskata, ka par šiem jautājumiem nav pamata lūgt prejudiciālu nolēmumu. Tā vietā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā ir jāvērtē jautājums, vai ir izpildīti Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētie nosacījumi, lai piemērotu atpakaļuzņemšanas procedūru.

(41) Saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu par pieteikuma izskatīšanu atbildīgajai dalībvalstij (šajā gadījumā Dānijai) ir pienākums saskaņā ar 23., 24., 25. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt atpakaļ trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kura pieteikums ir noraidīts un kurš ir sagatavojis pieteikumu citā dalībvalstī, vai kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez uzturēšanās atļaujas.

(42) *Korkein hallinto-oikeus* ir konstatējusi, ka attiecībā uz LESD trešās daļas V sadaļu, kurā tostarp ietilpst robežkontroles, patvēruma un imigrācijas politika, Dānijai saskaņā ar Protokolu par Dānijas nostāju ir īpašs statuss, kas to nošķir no pārējām dalībvalstīm. Pamatojoties uz Nolīgumu starp Savienību un Dāniju, Dānija piemēro Dublinas III regulu, taču nolīgums neattiecas uz Kvalifikācijas direktīvu vai Procedūru direktīvu, un tās Dānijā nav piemērojamas. Līdz ar to valsts procedūras, ko Dānijā piemēro starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai, daļēji atšķiras no citu dalībvalstu procedūrām. Attiecīgi ir jāpārbauda, kā šajā gadījumā ir jāinterpretē Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētā frāze “pieteikums ir noraidīts”.

(43) Lietā nav strīda par to, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja 2016. gadā Dānijā lūdza starptautisko aizsardzību. Viņai tobrīd tika piešķirta pagaidu uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz Dānijas Ārvalstnieku likuma 7. panta 3. punktu. Saskaņā ar šo tiesību normu pagaidu uzturēšanās atļauju pēc pieteikuma iesniegšanas izsniedz gadījumos, kad nāvēssoda vai spīdzināšanas, vai necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas draudu pamatā ir īpaši nopietna situācija izcelsmes valstī, ko raksturo plaši izplatīta vardarbība un uzbrukumi civiliedzīvotājiem. Tāpat nav strīda par to, ka Dānijas imigrācijas iestāde pēc savas ierosmes nolēma nepagarināt apelācijas sūdzības iesniedzējas pagaidu uzturēšanās atļauju pēc tās termiņa beigām.

(44) Attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma definīciju Dublinas III regulas 2. panta b) punktā ir izdarīta atsauce uz Kvalifikācijas direktīvas 2. panta h) punktu. Šajā tiesību normā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir definēts kā pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu. *Korkein hallinto-oikeus* uzskata, ka ar “pieteikumu” principā saprot iestādei adresētu personas lūgumu piešķirt starptautisko aizsardzību.

(45) Šajā gadījumā apelācijas sūdzības iesniedzēja savu starptautiskās aizsardzības pieteikumu Dānijas iestādēm iesniedza 2016. gadā. Pamatojoties uz pieteikumu, toreiz attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju tika pieņemts vismaz daļēji pozitīvs lēmums, izsniedzot viņai pagaidu uzturēšanās atļauju pamatojoties uz aizsardzības nepieciešamību. Savukārt no apelācijas sūdzības iesniedzējas viedokļa negatīvs, t.i., “noraidošs” lēmums tika pieņemts procedūrā, kas tika uzsākta *ex officio* pēc pagaidu uzturēšanās atļaujas termiņa beigām, nevis pamatojoties uz jaunu apelācijas sūdzības iesniedzējas pieteikumu. *Korkein hallinto–oikeus* jautā, vai pašreizējā situācijā runa ir par pieteikuma noraidīšanu [Dublinas III regulas] 18. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē.

(46) Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka jebkurā gadījumā termiņš pārsūtīšanai ir beidzies un atbildība par pieteikuma izskatīšanu ir pārgājusi uz Somiju. *Korkein hallinto–oikeus* sākotnēji uzskata, ka Valsts imigrācijas birojs, ņemot vērā lietā konstatētos faktus un Tiesas 2019. gada 19. marta spriedumu lietā *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218), varēja pieņemt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ir aizbēgusi no iestādēm Dublinas III regulas 29. panta 2. punkta izpratnē. *Korkein hallinto–oikeus* arī norāda, ka pirms pārsūtīšanas termiņa beigām atbildība par pieteikuma izskatīšanu nepāriet uz pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti jau tikai tāpēc vien, ka agrāka pārsūtīšana būtu bijusi praktiski iespējama. Saskaņā ar *Korkein hallinto–oikeus* sākotnējo vērtējumu, pārsūtīšanas termiņš, ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzējas gadījumā ir piemērojama Dublinas III regulā paredzētā atpakaļuzņemšanas procedūra, tādējādi vēl nebija beidzies. Pēc tam, kad *Korkein hallinto–oikeus* ar 2023. gada 13. janvāra starplēmumu aizliedza izraidīšanas izpildi, pārsūtīšanas termiņš tika apturēts.

(47) No Tiesas sprieduma lietā C-497/21 izriet, ka Dānijas izņēmums no Eiropas patvēruma sistēmas noteiktos apstākļos var nozīmēt, ka cita dalībvalsts nevar noraidīt patvēruma meklētāja starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā nepieņemamu, ja ir noraidīts Dānijā iesniegts agrāks pieteikums. Šajā tiesvedības posmā *Korkein hallinto–oikeus* provizoriski konstatē, ka, ciktāl Dublinas III regulā paredzētā atpakaļuzņemšanas procedūra nav piemērojama apelācijas sūdzības iesniedzējas gadījumā, nav pamata apelācijas sūdzības iesniedzējas starptautiskās aizsardzības pieteikumu Somijā noraidīt kā nepieņemamu.

(48) *Korkein hallinto–oikeus* apelācijas sūdzības iesniedzējai un Valsts imigrācijas birojam ir devusi iespēju iesniegt savus apsvērumus saistībā ar lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu projektu.

(49) Valsts imigrācijas birojs savos apsvērumos pauž uzskatu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas pieteikums ir uzskatāms par noraidītu ar Dānijas 2016. gada 29. augusta lēmumu Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē. Uzturēšanās atļauja, ko Dānija apelācijas sūdzības iesniedzējai piešķīra, pamatojoties uz aizsardzības nepieciešamību, nebija

uzskatāma par starptautisko aizsardzību, kā tā ir definēta Savienības tiesību aktos, un tādēļ uz apelācijas sūdzības iesniedzēju visu laikposmu attiecās atpakaļuzņemšanas procedūra saskaņā ar Dublinas III regulu.

(50) *Apelācijas sūdzības iesniedzēja* savos apsvērumos pauž uzskatu, ka lietā būtiskais lēmums ir Dānijas iestādes 2020. gada 17. novembrī pieņemtais lēmums, ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējai piešķirtā uzturēšanās atļauja netika pagarināta. Katrā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka, ņemot vērā, ka Dānijai regula ir saistoša, Dānijas iestādes ar 2016. gada 29. augusta lēmumu nav noraidījušas pieteikumu Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē. Sava īpašā statusa dēļ Dānija Dublinas III regulu *de facto* nepiemēro pilnībā. Līdz ar to, Dānijai piemērojot Dublinas III regulu, starptautiskās aizsardzības pieteikuma jēdzienam ir jāattiecas uz Dānijas valsts aizsardzības un patvēruma veidiem.

***Korkein hallinto–oikeus* starplēmums par lūgumu Eiropas Savienības Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu**

(51) *Korkein hallinto–oikeus* ir nolēmusi apturēt tiesvedību un saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Prejudiciālā nolēmuma tiesvedība ir nepieciešama, lai atrisinātu *Korkein hallinto–oikeus* izskatāmo lietu.

Prejudiciālais jautājums

(52) *Korkein hallinto–oikeus* saskaņā ar LESD 267. pantu uzdod Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 18. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pieteikuma noraidīšana šīs tiesību normas izpratnē ietver arī gadījumu, kad nav tikusi pagarināta pagaidu uzturēšanās atļauja, kas attiecīgajai personai Dānijā iepriekš bija piešķirta, pamatojoties uz aizsardzības nepieciešamību, ja lēmums par tās nepagarināšanu ir pieņemts nevis pēc šīs personas pieteikuma, bet gan pēc pašas iestādes ierosmes?

(53) Pēc tam, kad būs saņemts Tiesas prejudiciālais nolēmums par iepriekš minēto jautājumu, *Korkein hallinto–oikeus* pieņems galīgo nolēmumu pēc būtības.

[..] [..]